طراحی سوئیچ تمام نوری با استفاده از آثار غیرخطی در تشدیدگر پیچهای میکروتار نوری

امیر کوثری'، وحید احمدی' و غفار درویش"

^۱ دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر، kousari@bojnourdiau.ac.ir ۲ دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر، گروه مهندسی الکترونیک، v_ahmadi@modares.ac.ir ۲ دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر، darvish_gh@srbiau.ac.ir

چکیده – در این مقاله نتایج حاصل از شبیهسازی تشدیدگر پیچهای میکروتار نوری ارائه شده است. این نتایج برای تشدیدگر پیچهای متشکل از ۲ دور یکنواخت و با فرض اینکه نور ورودی، به صورت موج پیوسته اعمال شود، بدست آمدهاند. در ابتدا با صرف نظر از آثار غیرخطی، شبیهسازی به کمک روش عددی رانگ-کوتای مرتبه ۴ انجام شده و در طیف خروجی بدست آمده از میکروپیچه، آثار تشدیدگری مشاهده شده است. سپس شبیهسازی این ساختار با در نظر گرفتن اثر غیرخطی کِر شامل SPM و MAX و با اعمال توان مناسب نور ورودی تکرار شده است. نتایج حاصل نشان میدهند که این آثار، چگونه باعث جابجایی و تغییر طیف خروجی میکروپیچه میشوند. در نهایت با استفاده از اثر تشدیدگری و اثر غیرخطی SPM، عمل کلیدزنی در میکروپیچه شبیه سازی شده است.

کلید واژه- تشدیدگر پیچهای، میکروتار نوری، آثار غیر خطی، کلید نوری.

۱– مقدمه

میکروتار نوری در واقع یک تار نوری بوده که قطر آن کوچکتر یا درحدود طول موج نور منتشر شونده در آن است. خواص جالب و متعدد میکروتار باعث شدهاند که به عنوان یک عنصر مناسب در ساخت انواع تشدیدگرهای نوری مورد استفاده قرار گیرد. برخی از این خواص عبارتند از: هزینه ساخت کم، تلفات ناچیز، انعطاف پذیری و میدانهای محوشونده بزرگ. به دلیل این خواص جالب، میکروتار نوری در بسیاری از افزارهها و سامانههای نوری از جمله سنسورها [۱]، فیلترها [۲]، لیزرها [۳] و تقویت کنندهها [۴] مورد استفاده قرار گرفته است.

تا کنون سه نـوع تشـدیدگر بـا اسـتفاده از میکروتـار نـوری ساخته شده که عبارتنـد از : میکـرو تشـدیدگرهای حلقـوی[۵]، گرهای[۶] و پیچهای[۱, ۴, ۲–۱۰]. تشدیدگر پیچـهای میکروتـار نوری (میکروپیچه) متشکل از میکروتاری است کـه بـه دور یـک میله دیالکتریک (که در این مقالـه هـوا فـرض شـده اسـت) بـا ضریب شکستی کمتر از ضریب شکست میکروتـار پیچیـده شـده باشد. در عمل، برای ساخت این نوع تشدیدگر، میکروتار را به دور یـک میلـه قابـل انحـلال پیچیـده و پـس از حـل شـدن میلـه، میکروپیچه بدست میآیـد[۱۱]. ایـن تشـدیدگر در سـال ۲۰۰۴ معرفی شده[۸] و خواص خطی آن مورد بررسی قـرار گرفتـهانـد. چگونگی ساخت این گونه از میکروتشدیدگرها نیز در [۹, ۹] بیان

ای نیز مورد بررسی قرار گرفتهاند [۱۲–۱۴]. اهمیت آثار غیرخطی در این نوع از تشدیدگرها از آنجا ناشی می شود که سطح مقطع میکروتار بسیار کوچک بوده و میدان های محو شونده قدر تمندی مخصوصاً در حالتهای تشدید در آن به وجود می آیند. در سال-های اخیر کاربردهای بسیاری از خواص غیرخطی میکروتار نوری از جمله تولید طیف ابرپیوستار (supercontinuum)[۱۵]، تغییر شکل پالس[۱۶]، تولید هارمونیک دوم [۱۸, ۱۸] و تولید هارمونیک سوم [۱۹, ۲۰] ارائه شده است.

در این مقاله، ابتدا تشدیدگر پیچهای میکروتار نوری مدل-سازی شده و سپس با استفاده از روابط حاصل از آن، شبیه سازی میشود. شبیهسازی در دو بخش جداگانه، شامل آثار خطی و غیر خطی انجام پذیرفته و در نهایت یک کلید نوری به عنوان کاربردی از آثار غیرخطی در تشدیدگر پیچهای میکروتار نوری طراحی میشود.

۲- مدلسازی

سادهترین حالت میکرو تشدیدگر پیچهای که فقط از ۲ دور تشکیل شده، در شکل ۱ نشان داده شده است. در این شکل Sطول هر دور (محیط میکروپیچه)، s مختصات در امتداد محور تار، (x,y) مختصات در امتداد عمود بر محور تار و (s)q فاصله بین دورها است. با در نظر گرفتن sبه عنوان نقطه شروع هر دو دور، مسیر هر یک از دورها، با استفاده از رابطه دور. $s_1 < s < s_1 + S$

شکل۱- میکرو تشدیدگر پیچهای با دو دور تزویجشدگی

1-1- معادلات تزويج

معادلات تزویج برای انتشار نور در این میکرو تشدیدگر پیچـهای بـا فـرض اعمـال مـوج پیوسـته (Continues wave) در ورودی و بدون در نظر گرفتن آثار غیرخطی عبارتند از [۸]:

$$\begin{cases} \frac{dA_1(s)}{ds} = i\left(\Delta\beta\right)A_1(s) + i\kappa A_2(s) - \alpha A_1(s) \\ \frac{dA_2(s)}{ds} = i\left(\Delta\beta\right)A_2(s) + i\kappa A_1(s) - \alpha A_2(s) \\ \Delta\beta = \beta_1 - \beta_2 \end{cases}$$
(1)

 A_k دامنه پوش میدان الکتریکی با تغییرات آهسته در دور A_k دامنه پوش میدان الکتریکی با تغییرات آهسته در دور k در فاصله s از مسیر دور میکروپیچه، β ثابت انتشار نور، α تلفات و κ ثابت تزویج κ به پارامترهایی از قبیل طول موج نور، قطر میکروتار و فاصله بین دورهای مجاور وابسته است[β , Λ]. در یک میکروپیچه یکنواخت (قطر میکروتار ثابت)، ثابت انتشار تمامی دورهای میکروپیچه برابر بوده و از این رو داریم: $0 = \beta \Delta$. بدین ترتیب معادلات تزویج ساده شده بدست میآیند:

$$\begin{cases} \frac{dA_1(s)}{ds} = i\kappa A_2(s) - \alpha A_1(s) \\ \frac{dA_2(s)}{ds} = i\kappa A_1(s) - \alpha A_2(s) \\ \frac{dA_2(s)}{ds} = i\kappa A_1(s) - \alpha A_2(s) \end{cases}$$
(Y)

$$A_{1}(0) = I_{0}$$

$$A_{2}(0) = A_{1}(S).e^{i.\beta.S}$$
(7)

ا دامنه نور ورودی به میکروپیچه (ابتدای دور اول) است. به دلیل پیوستگی شدت میدان، دامنه نور در ابتدای دور دوم $(A_1(S))$ برابر با دامنه نور در انتهای دور اول ($(A_1(S)))$ بوده و فقط فاز آن مقدار متفاوتی دارد. ثابت انتشار که در تعیین این اختلاف فاز نقش دارد از رابطه زیر بدست میآید:

$$\beta = \frac{2\pi . n_{eff}}{\lambda} \tag{(f)}$$

در این معادله λ طول موج سیگنال و n_{eff} ضریب شکست موثر میکروتار بوده و مقدار آن با توجه به آثار غیر خطی که در ادامه بررسی میشوند، تعیین میشود.

۲-۲- آثار غیر خطی

غیرخطی بودن ضریب شکست ماده باعث ایجاد اثر غیرخطی غیرخطی بودن ضریب شکست ماده باعث ایجاد اثر غیرخطی $\mathcal{L}_{eff} = n_0 + n'.I$ (۵) $n_{eff} = n_0 + n'.I$ (۵) $n_{eff} = n_0 + n'.I$ (۵) $n' = n_{eff}$ ضریب شکست موثر، n_0 ضریب شکست m^2/W ضریب شکست غیرخطی ماده با واحد m^2/W m^2/W ضریب شکست غیرخطی ماده با واحد m^2/W $p' = \frac{n'}{c} A_{eff}$ γ require γ require λc (۲): $\gamma = \frac{n'v}{c} \frac{2\pi}{A_{eff}} - \frac{n'}{\lambda} \frac{n'}{A_{eff}}$ n_{eff} مدر این رابطه r سرعت نور، v فر کانس نور و n_{eff} سطح مقطع n_{eff} موثر مد نور هدایت شده است که از رابطه زیر بدست میآید [۴]:

$$A_{eff} = \pi w^2 = \frac{\pi a}{\ln(V)}$$

w اندازه باریکه نوری، n شعاع میکروتار و V پارامتر نرمالیزه فرکانسی (normalized frequency parameter) است که تعیین کننده حداکثر تعداد مدهای قابل انتشار در تار نوری بوده و از رابطه زیر بدست میآید:

$$V = k_0 a \sqrt{n_1^2 - n_2^2}$$
 (A)

مو n_2 و n_1 و n_2 ضرایب شکست هسته و پوسته تار k_0 نوری هستند. به منظور در نظر گرفتن اثرات غیرخطی در میکروپیچه، باید معادلات تزویج ساده شده (۲) را با اضافه کردن جمله غیرخطی اصلاح کنیم. در این صورت روابط تزویج مدی با در نظر گرفتن اثرات غیرخطی برای پیچهای با دو دور، به شکل زیر در خواهند آمد:

$$\begin{cases} \frac{dA_1(s)}{ds} = i\kappa A_2(s) - \alpha A_1(s) + i\gamma |A_1|^2 A_1 \\ \frac{dA_2(s)}{ds} = i\kappa A_1(s) - \alpha A_2(s) + i\gamma |A_2|^2 A_2 \end{cases}$$
(9)

در این معادله جمله A [[]/β] مربوط به اثر غیرخطی مدولاسیون فاز خودی (SPM) است. در صورتی که همراه با سیگنال اصلی، پمپ نیز به داخل میکروپیچه اعمال شود، باید در معادلات اثر غیرخطی مدولاسیون فاز متقابل (XPM)را نیز در نظر گرفت[۲۱]:

$\left(\frac{dA_{1,s}(s)}{ds} = i\kappa_s A_{2,s}(s) - \alpha A_{1,s}(s)\right)$	(1.)
$\int +i\gamma \left(\left A_{1,s} \right ^2 + 2 \left A_{1,p} \right ^2 \right) A_{1,s}$	
$\frac{dA_{2,s}(s)}{ds} = i\kappa_s A_{1,s}(s) - \alpha A_{2,s}(s)$	
$\left(+ i\gamma \left(\left A_{2,s} \right ^2 + 2 \left A_{2,p} \right ^2 \right) A_{2,s} \right)$	
s و p به ترتیب برای امواج سیگنال و پمپ بکـار	اندیسهای

رفته و جمله $\left| A_{s} \right|^{2} A_{s}$ مربوط به اثر XPM است.

۳- نتایج شبیهسازی

ابتدا طیف خروجی میکروپیچه، بدون در نظر گرفتن آثار غیرخطی شبیه سازی می شود و در ادامه، آثار غیرخطی نیز در نظر گرفته خواهد شد. معادلات تزویج ساده شده (۲) را می توان با صرفنظر از تلفات جزئی میکروتار، به روش تحلیلی حل نمود[۸]. اما با اضافه شدن آثار غیرخطی و در نظر گرفتن تلفات، فقط به کمک روش های عددی قابل حل هستند. در این مقاله شبیه سازی ها به کمک الگوریتم رانگ کوتا (Runge–Kutta) مرتبه چهار انجام شده است. نتایج حاصل از حل معادلات ترویج ساده شده (۲) برای میکروپیچه ای با ۲ دور یکنواخت بر اساس پارامترهای جدول ۱ در شکل ۲ نمایش داده شده است.

۱- پارامترهای مورد استفاده در شبیهسازی طیف عبور	مدول
---	------

ميكروپيچه			
مقدار	كميت	علامـــت	
		اختصارى	
۱µm	قطر ميكروتار	D	
$\Lambda \cdot \cdot \cdot m^{-1}$	ضـريب تــزويج بــين دو دور مجـاور	κ	
	ميكروپيچه		
•/••Y cm ⁻¹	تلفات نور درون میکروتار	α	
۴۱۶ µm	محيط ميکرو پيچه (طول يک دور)	S	
۰/۰۱ μm	طول هر گام	Δs	
۲۵ mW	توان نور ورودی	\mathbf{P}_{in}	
۱/۴۵	ضريب شكست خطي ميكروتار	n_0	

شکل ۲-۵ طیف عبور میکروپیچه را نشان میدهد که بر اساس آن، مشخصات محاسبه شده این تشدیدگر عبارتند از: FWHM=0.083^{nm} ، FSR=4^{nm} بیا استفاده از رابطیه $Q = \frac{\lambda}{FWHM}$ بدست خواهد آمد.

شکل۲-d یکی از درههایطیف عبور میکروپیچه (شکل۲-a) را با بزرگنمایی نشان میدهد. همانطور که مشخص است در طول موج تقریباً ۱۵۵۲.۶ نانومتر خروجی میکروپیچه به حداقل مقدار خود میرسد. در این حالت نور در داخل میکروپیچه به دام افتاده و نمیتواند خارج شود. در واقع در این طول موج، نور به صورت پیاپی بین دورهای اول و دوم میکروپیچه در گردش است و در نهایت بر اثر تلفات میکروپیچه، شدت آن کاهش می یابد. البته در این حالت که تشدید نامیده می شود، به علت تداخل سازنده موج تزویج شده با موج انتشاری در دور مجاور، شدت نور در داخل میکروپیچه به شدت افزایش می یابد. این افزایش شدت نور در داخل میکروپیچه، باعث تشدید اثر غیر خطی کِر شامل SPM داخل میکروپیچه، باعث تشدید اثر غیر خطی کِر شامل SPM

شکل۲- a) طیف عبور یک میکروپیچه با ۲ دور و b) بزرگنمایی یکی از دره-های طیف عبور

به منظور در نظر گرفتن اثر غیر خطی کِر کافیست شدت میدان را با استفاده از نتایج شبیهسازی در طول میکروپیچه داشته و از معادله (۷)، مقدار ضریب شکست موثر را در هر

قسمت از میکروپیچـه محاسـبه کنـیم. بـا در نظـر گـرفتن $n_0 = 1.45$ $n_0 = 1.45$ $n_0 = 1.45$ $n_0 = 1.45$ و همچنین $W/2 R^{-1} = 2.7 \times 10^{-8} \mu m^2 / W$ و همچنین $\lambda = 1.55^{\mu m}$ فریب شکست غیرخطی، پارامتر غیرخطی γ طبـق معادلـه (۵) محاسـبه مـیشـود. بـه منظـور بررسـی اثـر غیرخطی SPM در محاوب محاسـبه مـیشود. بـه منظـور بررسـی اثـر فیرخطی محالی در محاوب محاف محاسـبه مـیکروپیچه، معادلات تـزویج شـده (۸) طبـق همـان پارامترهـای میکروپیچه، معادلات تـزویج شـده (۸) طبـق همان پارامترهای محاف محاسـبه مـیکروپیچه، معادلات تـزویج شـده (۸) طبـق محان پارامترهای محاف به عندان ا و بـا مقـدار $M^{-1} M^{-1} M^{-1} = \gamma$ و تـوان نـور ورودی شده است. همانطور که مشاهده میشود جابجایی قرمز طیف به شده است. همانطور که مشاهده میشود جابجایی قرمز طیف به قابل ملاحظه در طول موج تشدید (۲۵ مـدای انومتر) و طول مـوج- دلیل اثر غیرخطی SPM رخ داده و به دلیل وجود شـدت میـدان قابل ملاحظه در طول موج تشدید (۲۵ مـدای در اسـدای در آن این اثر غیرخطی نـز بـا شـدت بیشـتری در آن ناحیه از ماه محافر مح

شکل۳- طیف عبور میکروپیچه در حضور اثر غیرخطی SPM شبیه سازی اثر غیرخطی XPM در میکروپیچه نیز به کمک معادلات تزویج (۱۰) و با اعمال پمپ نوری با توان ۲۵ وات انجام گرفته است. در این شبیه سازی، توان ورودی سیگنال ۲۵ میلی-وات بوده که قادر به ایجاد اثر غیرخطی SPM نیست. شکل۴ جابجایی قرمز طیف میکروپیچه را به دلیل اثر XPM نشان می-دهد. همانطور که مشخص است، این جابجایی قرمز در سراسر طیف میکروپیچه به صورت یکنواخت رخ داده است. جابجایی یکنواخت طیف حاصل از اثر XPM به این علت است که شدت نور پمپ در تمامی طول موجهای سیگنال مقداری ثابت بوده و در نتیجه تغییر مقدار ضریب شکست نیز ثابت است.

اثر تشدیدگری میکروپیچه باعث می شود که در بعضی طول-موجها (طول موجهای تشدید و پیرامون آن) شدت نور عبوری به شدت کاهش یابد. از طرفی طیف خروجی میکروپیچه را می توان به کمک آثار غیر خطی جابجا نمود. نمونه ای از این جابجایی

طيف (جابجايي قرمز) كه به دليل اثر SPM به وجود آمده را مي-تـوان در شـکل۵ مشـاهده کـرد. نقطـه A طـولمـوج تشـدید میکروییچه به ازای توان ورودی P = 1 m W س.ت، در حالی ک.ه P = 100 W نقطه B در همین طول موج اما به ازای توان ورودی B نقطه B بدست آمده است. نقطه A را میتوان به عنوان "·" منطقی و نقطه B را به عنوان "۱" منطقی در نظر گرفت. بنابراین اگر طول موج نور ورودی بگونهای تنظیم شود که میکروپیچه در حالت تشدید قرار بگیرد، با تغییر توان نور به مقدار مناسب (برای تحریک اثر غیرخطی SPM)، عمل کلیدزنی (Switching) رخ میدهد. به عبارت دیگر در طولموج تشدید میکروپیچه اگر توان نور ورودی کم باشد، ضریب عبور بسیار کم بوده (نزدیک به صفر) و اگر توان نور ورودی بیش از مقدار مشخصی باشد، ضریب عبور نزدیک به مقدار یک است. نمودار تغییرات ضریب عبور میکروپیچه به ازای تغییرات توان نور ورودی در شکل۶ نشان داده شده و نقاط متناظر A و B نیز در این شکل مشخص شده-اند.

شکل۵- جابجایی طیف عبور میکروپیچه با اعمال نور ورودی با ۲ توان مختلف و مشاهده اثر کلیدزنی

- [4] Arjmand, M., V. Ahmadi, and M. Karimi, Wavelength-Selective Optical Amplifier Based on Microfiber Coil Resonators. Lightwave Technology, Journal of, 2012. 30(16): p. 2596-2602.
- [5] Sumetsky, M., et al., *The Microfiber Loop Resonator: Theory, Experiment, and Application*. Journal of Lightwave Technology, 2006. 24(1): p. 242.
- [6] Xiao, L. and T.A. Birks, *High finesse microfiber knot resonators made from double-ended tapered fibers*. Optics Letters, 2011. 36(7): p. 1098-1100.
- Fei, X. and G. Brambilla, *Manufacture of 3-D Microfiber Coil* Resonators. Photonics Technology Letters, IEEE, 2007. 19(19): p. 1481-1483.
- [8] Sumetsky, M., Optical fiber microcoil resonators. Optics Express, 2004. 12(10): p. 2303-2316.
- [9] Sumetsky ,M., Basic Elements for Microfiber Photonics: Micro/Nanofibers and Microfiber Coil Resonators. Journal of Lightwave Technology, 2008. 26(1): p. 21-27.
- [10] Tsung-Han, S. and L.A. Wang, A Two-Layer Microcoil Resonator With Very High Quality Factor. Photonics Technology Letters, IEEE, 2014. 26(6): p. 535-537.
- [11] Brambilla, G., et al., Optical fiber nanowires and microwires: fabrication and applications. Advances in Optics and Photonics, 2009. 1(1): p. 107-161.
- [12] Broderick, N.G., Optical snakes and ladders :dispersion and nonlinearity in microcoil resonators. Opt Express, 2008. 16(20): p. 16247-54.
- [13] Broderick, N.G.R. and T.T. Ng, *Theoretical Study of Noise Reduction of NRZ Signals Using Nonlinear Broken Microcoil Resonators*. Photonics Technology Letters ,IEEE, 2009. 21(7): p. 444-446.
- [14] Lee, T., N.G.R. Broderick, and G. Brambilla, Nonlinear polarisation effects in optical microcoil resonators with fibre twist and birefringence. Optics Communications, 2012. 285(23): p. 4670-4676.
- [15] Leon-Saval, S., et al., Supercontinuum generation in submicron fibre waveguides. Optics Express, 2004. 12(13): p. 2864-2869.
- [16] Coillet, A., G. Vienne, and P. Grelu, *Potentialities of glass airclad micro- and nanofibers for nonlinear optics*. Journal of the Optical Society of America B, 2010. 27(3): p. 394-401.
- [17] Lægsgaard, J., *Theory of surface second-harmonic generation in silica nanowires*. Journal of the Optical Society of America B, 2010. 27(7): p. 1317-1324.
- [18] Richard, S., Second-harmonic generation in tapered optical fibers. Journal of the Optical Society of America B, 2010. 27(8): p. 1504-1512.
- [19] Lee, T., N.G.R. Broderick, and G. Brambilla, Resonantly enhanced third harmonic generation in microfiber loop resonators. Journal of the Optical Society of America B,2013. 30(3): p. 505-511.
- [20] Lee, T., et al., Broadband third harmonic generation in tapered silica fibres. Optics Express, 2012. 20(8): p. 8503-8511.
- [21] Agrawal, G.P., Nonlinear Fiber Optics. 2007, Boston: Academic Press.

شکل۶- تغییرات ضریب عبور میکروپیچه بر حسب توان نور ورودی

۴- نتیجهگیری

در این مقاله نتایج حاصل از شبیهسازی یک تشدیدگر پیچهای میکروتار نوری شامل ۲ دور یکنواخت ارائه شده است. ابتدا با صرفنظر از آثار غیرخطی، شبیهسازی به کمک روش عددی رانگ-کوتای مرتبه ۴ انجام شده و طیف خروجی بدست آمده از میکروییچه، نشاندهندهی اثر تشدیدگری این قطعه نوری است. سپس شبیهسازی با در نظر گرفتن اثر غیرخطی کر شامل SPM و XPM و اعمال ورودی با توان نوری مناسب تکرار شد و نتایج بدست آمدہ نشان داد که این آثار چگونے مے تواننے د باعث جابجایی و تغییر طیف عبور میکروپیچه شوند. در نهایت با استفاده از اثر تشدیدگری و اثر غیرخطے SPM، عمل کلیـدزنی در میکروپیچه شبیهسازی شد. کلیه شبیهسازیها با فرض اعمال امواج پیوسته برای نورهای پمپ و سیگنال انجام شدهاند، بنابراین نمی توان در مورد حالت گذرا و سرعت کلیدزنی میکروپیچه بحث کرد. هر چند به نظر می سد به علت آنی (لحظهای) بودن اثر غیرخطی کر، سرعت کلید نوری شبیهسازی شده بسیار زیاد باشد. به منظور شبیه سازی حالت گذرای میکروییچه، نیاز به حل معادله شرودینگر غیرخطی (nonlinear schrodinger) بوده که در حال حاضر در دست تحقیق و انجام است.

مراجع

- Scheuer, J. and M. Sumetsky, Optical-fiber microcoil waveguides and resonators and their applications for interferometry and sensing. Laser & Photonics Reviews, 2011. 5(4): p. 465-478.
- [2] Chen, Z., et al., Optically tunable microfiber-knot resonator. Optics Express, 2011. 19(15): p. 14217-14222.
- [3] Fan, W., et al., Narrow linewidth single frequency microfiber laser. Optics Letters, 2012. 37(20): p. 4323-4325.